

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ДЛЯ
ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ АБО ЛАБОРАТОРНИХ)
ЗАНЯТЬ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ В ЕЛЕКТРОННОМУ РЕСУРСІ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛНАУ НА ПЛАТФОРМІ
MOODLE**

Харків 2017

Вимоги до оформлення методичних рекомендацій для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять для розміщення в Електронному ресурсі навчально-методичного забезпечення ЛНАУ на платформі Moodle. – Харків: ЛНАУ. 2017. –17 с.

Укладач: Гнатенко І.А. к.е.н., доц. кафедри фінансів і економічної кібернетики Луганського національного аграрного університету

Рецензент: Манухіна М.Ю., к.е.н., доц. кафедри обліку і оподаткування Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля

Затверджено Методичною радою Луганського національного аграрного університету

У матеріалах дистанційного курсу обов'язково має бути перелік практичних (семінарських або лабораторних) занять у вигляді окремих ресурсів. До кожної роботи потрібно сформулювати мету та завдання, які забезпечують формування вмінь та навичок, необхідних для засвоєння теми, **обов'язково надати методичні рекомендації з їх виконання**, форму подання результатів виконаної роботи, критерії оцінювання кожної роботи, список індивідуальних завдань (завдань для виконання у парах та групами). Лабораторні роботи, для виконання яких необхідно спеціальне обладнання та реальні об'єкти, виконуються в аудиторних умовах, про що зазначається при формулюванні завдання **на платформі Moodle**

Формування практичних (семінарських або лабораторних) занять рекомендується розташовувати у вигляді виду діяльності, папка якого має назву **«Завдання»**. За необхідністю навчально-методичні матеріали, допоміжні матеріали (таблиці, схеми, норми та інше), до яких студенти можуть звертатися при виконанні завдання, потрібно оформляти у вигляді: веб-сторінки (сторінок), посилань на файли різних форматів. Результати виконання практичних (семінарських або лабораторних) занять студенти можуть надсилати викладачеві в електронній формі на електронну пошту, розміщувати безпосередньо у системі або подавати до деканату у паперовому вигляді.

Якщо програмою курсу передбачено виконання курсової роботи, то у папці «Завдання» слід розмістити умови до її виконання. Цей елемент повинен складатися із двох частин: переліку рекомендованих тем курсових робіт та методичних рекомендацій до їх виконання. Перелік тем курсових робіт повинен бути затверджений кафедрою.

Методичні рекомендації для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять повинні бути узгодженими з Робочою навчальною програмою дисципліни

Вимоги до стилю та мови написання, формату файлу, обсягу текстового матеріалу, розміру та орієнтації, формування списку літератури, цитування - в текстових матеріалах практичних (семінарських або лабораторних) занять аналогічні до вимог щодо оформлення лекційного матеріалу.

Порядок формування назви файлів практичних (семінарських або лабораторних) занять, методичних рекомендацій до виконання курсових робіт для їх розміщення в системі Moodle повинні відповідати певним умовам. Файли з матеріалами надсилаються адміністратору, та формуються наступним чином (на прикладі економічного факультету, кафедри економіки підприємства, маркетингу та економічної теорії):

Методичні рекомендації до практичних занять:

17.1_pz_market_sidorov

де, 17.1 – порядковий номер кафедри;

pz – скорочена назва методичних рекомендацій до практичних занять;
market – скорочена назва дисципліни;
sidorov - фамілія викладача, укладача курсу.

Методичні рекомендації до виконання семінарських занять:

17.1_sz_market_sidorov

де, 17.1 – порядковий номер кафедри;
sz – скорочена назва методичних рекомендацій до семінарських занять;
market – скорочена назва дисципліни;
sidorov - фамілія викладача, укладача курсу.

Методичні рекомендації до виконання лабораторних занять:

17.1_lr_market_sidorov

де, 17.1 – порядковий номер кафедри;
lr – скорочена назва методичних рекомендацій до виконання лабораторних занять;
market – скорочена назва дисципліни;
sidorov - фамілія викладача, укладача курсу.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт:

17.1_kr_market_sidorov

де, 17.1 – порядковий номер кафедри;
kr – скорочена назва методичних рекомендацій до **виконання курсових робіт**;
market – скорочена назва дисципліни;
sidorov - фамілія викладача, укладача курсу.

Зазначені методичні рекомендації розглядаються та схвалюються на засіданні кафедри, методичній комісії факультету та вченій раді факультету.

Увага! При наявності у викладача належно оформлених та схвалених методичних рекомендацій для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять, які були укладені за останні три роки, дозволяється розміщувати їх на платформі Moodle у форматі PDF.

Приклад оформлення методичних рекомендацій для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять додається.

Приклад оформлення методичних рекомендацій для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів і економічної кібернетики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Васюренко Л.В.

“ _____ ” _____ 2017 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ АБО ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

Конфліктологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____

6.030509 «Облік і аудит»

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) _____ **бакалавр**

інститут, факультет _____

Економічний

(назва інституту, факультету, відділення)

*Увесь цифровий і фактичний матеріал,
бібліографічні відомості перевірені.
Написання одиниць відповідає стандартам*

Харків, 2017 рік

Методичні рекомендації для проведення практичних (семінарських або лабораторних) занять _____ «Конфліктологія» _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

„___” _____ 2017 року - 12 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання, підпис)

Гнатенко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри фінансів і економічної кібернетики

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання, підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів і економічної кібернетики

Протокол від. “___” _____ 2017 р. №

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Кукса І.М.

(прізвище та ініціали)

“___” _____ 2017 р.

Схвалено Методичною комісією економічного факультету

Протокол від. “___” _____ 2017 р. № ___

“___” _____ 2017 р.

Голова _____

(підпис)

(Лімаренко С.М.)

Зміст

Передмова.....	—
Тема 1. Становлення конфліктології як науки та навчальної дисципліни.....	—
Тема 2. Джерела та причини виникнення конфліктів.....	—
Тема 3. Структурні елементи конфлікту (структурно-функціональний аналіз конфлікту).....	—
Тема 4. Типологія та класифікація соціальних конфліктів.....	—
Тема 5. Динаміка та життєвий цикл розвитку конфліктів. Закон ескалації конфліктів.....	—
Тема 6. Технологія та інструментарій діагностики конфлікту.....	—
Тема 7. Техніки розв'язання конфліктних ситуацій.....	—
Тема 8. Управління конфліктами.....	—
Тема 9. Особливості виробничих конфліктів.....	—
Тема 10. Прогнозування розвитку конфліктів.....	—
Тема 11. Роль керівника в управлінні конфліктами.....	—
Тема 12. Ділові переговори як ефективний засіб розв'язання конфліктних ситуацій.....	—
Тема 13. Методи та напрями посередництва у процесі розв'язання конфліктних ситуацій.....	—
Тема 14. Гендерні та вікові конфлікти в організаціях та їх вплив на результати роботи.....	—
Список літературних джерел.....	—

Передмова (ЗА БАЖАННЯМ ВИКЛАДАЧА)

Історія людства з давніх часів продемонструвала неминучість конфліктів, вони існували всюди і будуть існувати стільки, скільки існує взаємодія між людьми. Особливо гостро постає проблема вирішення конфліктів в процесі трудової діяльності. Нестабільність політичної ситуації, соціальні труднощі, економічні негаразди призводять до підвищення конфліктності працівників. Це, в свою чергу, зменшує економічну ефективність роботи підприємства, знижує продуктивність праці та призводить до психологічного виснаження або професійного «вигорання» робітників. Окреме місце посідає і трудова конкуренція, яка подекуди являє собою варіант конфліктної ситуації, що при визначених умовах переростає в конфлікт. Зважаючи на зазначене, вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія» для майбутніх фахівців є необхідним та важливим.

Основною метою самостійного вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань і навичок у галузі конфліктології, а саме: технології безконфліктного управління; діагностики, профілактики і прогнозування конфліктів; здатності позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості стосунків та поведінки працівників у конфліктних ситуаціях, причини виникнення конфліктів і методи їх подолання.

Студенти повинні знати:

- історичні умови та етапи становлення науки конфліктології;
- джерела виникнення та межі конфліктів;
- структурні елементи конфліктів;
- значення модератора при вирішенні конфліктів;
- закон ескалації конфліктів;
- типи конфліктних ситуацій;
- техніки розв'язання та стратегії вирішення конфліктної ситуації;
- сутність, типологію та класифікацію соціальних конфліктів;
- технології управління конфліктами;
- роль управлінця при вирішенні конфліктної ситуації;
- особливості конфліктів на виробництві.

Студенти повинні вміти:

- розрізняти типи конфліктних ситуацій;
- аналізувати причини виникнення конфліктів;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності управлінця та/або фахівця з персоналу;
- володіти основними прийомами прогнозування та попередження конфліктів;
- виступати модератором при вирішенні конфліктної ситуації;
- розробляти стратегії та механізми вирішення конфліктних ситуацій на виробництві.

Структура методичних рекомендацій включає систематизовані за темами: запитання для перевірки знань (теоретичні запитання та сінквейни);

тестові завдання;
логічні запитання.

Окрім зазначеного, в методичних матеріалах надаються:

тематика та вимоги до оформлення есе;

тематика та вимоги до оформлення рефератів;

пояснення до складання сінквейну;

перелік наукової літератури необхідної до самостійного вивчення наукової дисципліни.

Тема 1. Становлення конфліктології як науки та навчальної дисципліни

Запитання для перевірки знань

1. Як відбувалося історичне та еволюційне становлення конфліктології: назвіть основні етапи?
2. Яке значення має вивчення конфліктології для фахівців з управління персоналу?
3. Охарактеризуйте особливості становлення конфліктологічної практики в Україні?
4. Дайте визначення конфлікту?
5. Що є об'єктом та предметом конфліктології?
6. Назвіть сучасні концепції конфліктології?
7. Сформулюйте погляди Г. Зіммеля на теорію конфліктів?
8. З якими науками пов'язана конфліктологія?
9. Які були погляди на конфлікти К. Юнга, Е. Берна, З. Фрейда?
10. Опишіть теорію “конфліктної моделі суспільства” німецького соціолога Р. Дарендорфа?
11. Складіть синквейн до слів: конфліктологія, конфлікт, проблемна ситуація, актуалізація, біхевіоризм, картографія, «Я» (ego), внутрішня установка

Тести

1. Конфліктологія – це:
  - а) наука, яка пояснює всі історичні процеси, що протікають у суспільстві, з погляду існування певних протиріч між соціальними суб'єктами і конфліктів як наслідків цих протиріч;
  - б) наука про закономірності виникнення, розвитку, завершення конфліктів, а також принципах, способах і прийомах їхнього конструктивного рішення і попередження;
  - в) специфічний напрямок у соціології, який досліджує соціальний конфлікт як процес розвитку відносин між соціальними групами, що виявляється в різноманітних за формою зіткненнях;
  - г) усе приведене вище.
2. Конфлікт – це:
  - а) боротьба думок;
  - б) суперечка, дискусія з гострої проблеми;
  - в) протиборство на основі зіткнення протилежно спрямованих мотивів чи суджень;
  - г) суперництво, спрямоване на досягнення перемоги в суперечці;
  - д) зіткнення протилежних позицій.
3. Конфліктна ситуація – це:
  - а) випадкові зіткнення інтересів суб'єктів соціальної взаємодії;
  - б) протиріччя, які нагромадилися, пов'язані з діяльністю суб'єктів соціальної взаємодії, що створюють ґрунт для протиборства між ними;

в) процес протиборства між суб'єктами соціальної взаємодії, спрямований на з'ясування стосунків;

- г) причина конфлікту;
- д) етап розвитку конфлікту.

4. Протиборство – це:

- а) відкрите висловлення незгоди з якогось питання;
- б) зіткнення інтересів;
- в) нанесення взаємних збитків;
- г) боротьба думок;
- д) суперництво з приводу якого-небудь предмета.

5. До основних задач конфліктології відносяться:

- а) виявлення сутності конфліктів, їх причин, етапів, учасників;
- б) визначення методів регулювання конфліктних ситуацій;
- в) визначення способів запобігання конфліктів;
- г) визначення основних видів і типів конфліктів;
- д) усе приведене вище.

6. Предмет конфліктології – це:

- а) конфлікт у всіх його формах і проявах;
- б) об'єктивно існуючі протиріччя;
- в) ідеальна модель конфліктної взаємодії, все те загальне, що характеризує виникнення, розвиток і завершення будь-якого конфлікту, а також розробка шляхів їхнього запобігання і дозволу;
- г) пояснення всіх процесів, що протікають у суспільстві з погляду існування визначених протиріч між соціальними суб'єктами і конфліктів, як наслідків цих протиріч;
- д) об'єктивні і суб'єктивні фактори виникнення конфліктів.

7. Об'єкт конфліктології – це:

- а) конфлікт у всіх його формах і проявах;
- б) об'єктивно існуючі протиріччя;
- в) ідеальна модель конфліктної взаємодії, все те загальне, що характеризує виникнення, розвиток і завершення будь-якого конфлікту, а також розробка шляхів їхнього запобігання і дозволу;
- г) пояснення всіх процесів, що протікають у суспільстві з погляду існування визначених протиріч між соціальними суб'єктами і конфліктів, як наслідків цих протиріч;
- д) об'єктивні і суб'єктивні фактори виникнення конфліктів.

Логічні запитання

1. Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв

АВТОРИ	ТВОРИ
1. Томас Гоббс 2. Томас Мальтус 3. Чарльз Дарвін 4. Карл Маркс 5. Макс Вебер	А) «Класова боротьба у Франції» Б) «Левіафан, чи Матерія, форма і влада держави церковної і громадської» В) «Створення видів шляхом природного добору» Г) «Досвід про закон народонаселення» Д) «Протестантська етика і дух капіталізму»

2. Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв

АВТОРИ	ТВОРИ
1. Льюїс Козер 2. Роберт Мертон 3. Кеннет Боулдінг 4. Георг Зіммель 5. Ральф Дарендорф	А) «Конфлікт і захист. Загальна теорія» Б) «Соціальний конфлікт і сучасність» В) «Функції соціального конфлікту» Г) «Соціальна теорія і соціальна структура» Д) «Людина як ворог»

Рекомендована література за темою 1: [2-10; 17; 20].

Тема 2. Джерела та причини виникнення конфліктів

Запитання для перевірки знань

1. У чому полягають джерела та причини виникнення конфліктів?
2. Дайте визначення теоремі Томаса?
3. Назвіть межі конфлікту?
4. Охарактеризуйте фактори поведінки людини в залежності від різних джерел виникнення конфлікту? Назвіть відомі Вам моделі конфліктної поведінки.
5. Охарактеризуйте конфлікт як тип складної життєвої ситуації?
6. Назвіть типи конфліктних особистостей?
7. Що характеризує особистість як конфліктостійку?
8. Назвіть конструктивні та деструктивні функції конфлікту?
9. Що характеризує прояв конфлікту як зондажу громадської думки?
10. Які можуть бути наслідки від конфлікту?
11. Складіть синквейн до слів: конфліктостійкість, конфліктна ситуація, екстраверсія, інтроверсія, антагоніст, атракція, групова динаміка

Тести

1. Античні філософи вбачали джерело конфліктів:
  - а) у природі самої людини;
  - б) у деяких універсальних особливостях буття і природи;
  - в) у задумі Бога;
  - г) у боротьбі за існування;
  - д) у нерівному розподілі ресурсів.
2. Філософи Середньовіччя вбачали джерело конфліктів
  - а) у природі самої людини;
  - б) у деяких універсальних особливостях буття і природи;
  - в) у задумі Бога;
  - г) у боротьбі за існування;
  - д) у нерівному розподілі ресурсів.
3. Філософи Нового часу вбачали джерело конфліктів
  - а) у природі самої людини;
  - б) у деяких універсальних особливостях буття і природи;
  - в) у задумі Бога;
  - г) у боротьбі за існування;
  - д) у нерівному розподілі ресурсів.
4. Необхідними і достатніми умовами виникнення конфлікту між суб'єктами соціальної взаємодії є:
  - а) наявність у них протилежних суджень чи мотивів і бажання хоча б одного з них здобути перемогу над іншим;
  - б) наявність у них протилежно спрямованих мотивів чи суджень, а також стан протиборства між ними;

в) наявність у них протилежних позицій і активні дії обох сторін з досягнення своїх позицій;

г) наявність у них протилежно спрямованих мотивів і відкриті заяви про свої вимоги;

д) наявність протилежних інтересів у кожного з них і відсутність можливостей щодо їх реалізації.

5. Причина конфлікту – це:

а) протилежні мотиви суб'єктів соціальної взаємодії;

б) збіг обставин, що виявляють конфлікт;

в) явища, події, факти, ситуації, що передують конфлікту і за певних умов діяльності суб'єктів соціальної взаємодії викликають його;

г) протиріччя, що нагромадилися, пов'язані з діяльністю суб'єктів соціальної взаємодії, що створюють ґрунт для реального протиборства між ними;

д) те, через що виникає конфлікт.

Логічні запитання

1. Визначте модель конфліктної поведінки особистості за комбінацією букв та цифр.

Поведінкові характеристики особистості

Модель поведінки

1. Прагне залагодити конфлікт.

A. Конструктивна.

2. Постійно прагне розширювати та загострювати конфлікт.

B. Деструктивна.

3. Налаштована на пошук прийняттого рішення.

C. Конформістська.

4. Пасивна, схильна до поступок.

D. Ні одна з вищенаведених.

5. Відкрита та щира у спілкуванні.

6. Підтримує одного з учасників конфлікту.

7. Легко погоджується з точкою зору суперника.

8. Виявляє підозру і недовіру до суперника.

9. Уходить від гострих питань.

10. Приймає участь у конфліктній взаємодії.

Бланк відповідей:

A - ; B - ; C - ; D - .

2. Дайте відповідь та розв'яжіть ситуацію.

Ви нещодавно призначені менеджером по кадрах. Ви ще погано знаєте співробітників фірми, співробітники ще не знають вас в обличчя. Ви йдете на нараду до генерального директора. Проходите повз курилню і помічаєте двох співробітників, які палять і про щось жваво розмовляють. Повертаючись з наради, яка тривала одну годину, ви знову бачите тих же співробітників в курилці за бесідою.

Питання. Як би ви поступили в цій ситуації? Поясніть свою поведінку. Назвіть джерела і причини виникнення і розвитку конфлікту

3. Дайте відповідь та розв'яжіть ситуацію.

Ви - начальник відділу. У відділі напружена обстановка, зриваються терміни виконання робіт. Бракує співробітників. Виїжджаючи у відрядження, ви випадково зустрічаєте свого підлеглого - молоду жінку, яка вже два тижні знаходиться на лікарняному. Але ви знаходите її в повному здоров'ї. Вона когось з нетерпінням зустрічає в аеропорту.

Питання. Як ви поступите в цьому випадку? Поясніть свою поведінку. Назвіть джерела і причини виникнення і розвитку можливого конфлікту між начальником та підлеглою.

Рекомендована література за темою 2: [3-6; 9; 11; 15-17]

Список літературних джерел

1. Авдеев М.А. Бизнес, собеседование и конфликт / М.А. Авдеев // ЭКО - 2003. - № 9. - С. 185-192.
2. Андрущенко Н. Конфлікт та шляхи контролю конфліктної ситуації (стислий огляд) / Н. Андрущенко // Вища освіта України . — 2008. — № 2. — С. 98-103.
3. Анисимов Л.Н. Трудовой договор и индивидуальные трудовые споры : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Анисимов Л. Н. — М. : Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2004. — 400 с.
4. Анцупов А. Я. Конфликтология / А. Я. Анцупов, А.И. Шипилов. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 552 с.
5. Анцупов А. Я. Конфликтология в схемах и комментариях: учеб. пособие. / А. Я. Анцупов, С.В. Баклановский/ — СПб.: Питер, 2006. — 288 с.
6. Анцупов А. Я. Конфликтология. / А. Я. Анцупов, А.И. Шипилов. — М.: ЮНИТИ, 2006. — 552 с.
7. Балабанова Л.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. / Л.В. Балабанова, К.В. Савельєва – К.: Видавничий дім: Професіонал, 2009. – 280 с.
8. Беркли-Ален М. Забытое искусство слушать / М. Беркли-Ален. — СПб., 1997. — 258 с.
9. Богданов Е. Н. Психология личности в конфликте : Учебное пособие / Е. Н. Богданов, В. Г. Зазыкин. — [2-е изд.]. — СПб. : Питер, 2004. — 224 с.
10. Богомаз К.Ю. Логіка у практиці конфліктів і суперечки: посіб. для студ. ВНЗ / К.Ю. Богомаз, Ю.С. Кравцов, Л.М. Сорокіна ; Дніпродзерж. держ. техн. ун-т. — Дніпродзержинськ, 2005. — 282 с.
11. Богоявленська Ю.В. Психологія управління з основами соціоінтеграції (у парадигмі праксеології та синергетики): моногр. / Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар, Є.І. Ходаківський ; Житомир. держ. технол. ун-т. — Житомир, 2007. — 700 с.
12. Бучин М.А. Конфліктологія. Словник: поняття, теорії, терміни / М.А. Бучин, О.О. Волинець, С.М. Волощук, М.П. Гетьманчук, М.М. Дзера ; НУ "Львів. політехніка", Львів. ін-т Сухопут. військ ім. гетьмана П.Сагайдачного. — Л., 2007. — 205 с.
13. Васильєв Г.Ю. Конфліктологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. юрид. спец. / Г.Ю. Васильєв, Л.М. Герасіна, Н.П. Осіпова, М.І. Панов, Ю.М. Розенфельд ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. — Х.: Право, 2002. — 256 с.
14. Василюк Ф. В. Психология переживания / Ф.В. Василюк. — М.: Изд-во МГУ, 1984. — 78 с.
15. Ващенко І. В. Конфлікти великих соціальних груп: навч. посіб. / І. В. Ващенко, С.П. Гиренко –Харків, 2005. — 208 с.
16. Ващенко І. В. Конфлікти: Сучасний план, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ / І.В. Ващенко. — Х.: ОВС, 2002. — 256 с.

17. Вінник О. Конфлікт інтересів в акціонерному товаристві: проблеми правового врегулювання / О. Вінник, Р. Сніжко // Право України . — 2000. — № 5. — С. 59-61.

Інформаційні ресурси

18. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII [Відомості Верховної Ради, 1971, № 50, ст. 375]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/кодекс%20працю>. — Дата доступу: 14.12.16.

19. Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР „Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)” [Відомості Верховної Ради України, 1998, № 34, ст. 227]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр>. — Дата доступу: 14.12.16.

20. Закон України від 17.11.2011 № 4050-VI „Про державну службу” [Відомості Верховної Ради України, 2012, № 26, ст.273]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4050-17> — Дата доступу: 14.12.16.